

NỘI DUNG HỌC TẬP MÔN NGỮ VĂN KHỐI 12

NĂM HỌC: 2021-2022 TUẦN 12 (21/11-27/11)

THỜI GIAN	NỘI DUNG KIẾN THỨC	HÌNH THỨC
Tuần 12	Tự chọn: Kết cấu hình tượng “Sóng” và “em” trong bài thơ Sóng của Xuân Quỳnh	Xem nội dung bên dưới
	Tự chọn: Sự uyên bác và tài hoa của Nguyễn Tuân qua <i>Người lái đò sông Đà</i> và Hoàng Phủ Ngọc Tường qua bài kí <i>Ai đã đặt tên cho dòng sông?</i>	

KẾT CẤU HÌNH TƯỢNG SÓNG VÀ EM TRONG BÀI THƠ SÓNG (Xuân Quỳnh)

1) Ý nghĩa của hình tượng sóng

- Nghĩa thực: Sóng là hiện thực của thiên nhiên cụ thể, sinh động với nhiều biểu hiện: dữ dội, dịu êm, ồn ào, lặng lẽ...luôn tìm đến bờ.

- Nghĩa biểu tượng: Sóng là hình ảnh, biểu tượng của trái tim người phụ nữ đang yêu (có tâm hồn, tính cách, phong phú, phức tạp...) bùng bật, sôi nổi, sâu sắc, đắm say, tinh táo...

- Cùng với hình tượng sóng, bài thơ này còn có một hình tượng nữa là em – cái tôi trữ tình của nhà thơ. Sóng là hình ảnh ẩn dụ của tâm trạng người con gái đang yêu, là sự hóa thân, phân thân của cái tôi trữ tình – một kiểu đặc biệt của cái tôi trữ tình nhập vai. Hai “nhân vật” trữ tình này (sóng và em) tuy hai mà một, có lúc phân đôi ra để soi chiếu vào nhau, làm nổi bật sự tương đồng, có lúc lại hòa nhập vào nhau để tạo nên sự âm vang, cộng hưởng. Hai hình tượng này đan cài quấn quýt với nhau, song song tồn tại từ đầu đến cuối bài thơ, soi sáng, bổ sung cho nhau nhằm diễn đạt một cách mãnh liệt hơn, sâu sắc và thấm thía hơn khát vọng tình yêu đang cuộn cuộn trào dâng trong trái tim nữ sĩ.

- Hình tượng sóng là một tìm tòi nghệ thuật độc đáo của Xuân Quỳnh. Hình tượng sóng trước hết được gọi ra từ âm hưởng dào dạt, nhịp nhàng của bài thơ. Đó là nhịp của những con sóng trên biển cả liên tiếp triền miên, vô hồi vô hạn. Thể thơ năm chữ với những câu thơ ngắt nhịp linh hoạt, phóng túng đã tạo nên nhịp điệu của những con sóng biển dào dạt, sôi nổi, lúc lắng sâu, lúc dịu êm chạy suốt bài thơ. Song âm điệu chung của bài thơ không đơn giản chỉ là âm điệu của những con sóng biển, mà còn là âm điệu của một nỗi lòng đang tràn ngập, khao khát tình yêu vô hạn, đang rung lên đồng điệu, hòa hợp. Xuân Quỳnh đã mượn nhịp sóng để thể hiện nhịp lòng của chính mình trong một tâm trạng bùng cháy ngọn lửa mãnh liệt của tình yêu, không chịu yên định mà đầy biến động, khao khát.

2) Sự tương đồng giữa hình tượng em và hình tượng sóng.

- “Sóng nhớ bờ” giống như “em nhớ đến anh”.
- Tính khí của người con gái đang yêu cũng như sóng, vốn mang nhiều đối cực: dữ dội-dịu êm; ồn ào-lặng lẽ.
- “Sóng tìm ra tận bể”, trái tim người con gái đang yêu cũng không chấp nhận sự tầm thường, nhỏ hẹp, luôn vươn tới cái lớn lao để có thể đồng cảm, đồng điệu với mình.
- “Sóng nhớ bờ ngày đêm không ngủ”, cứ liên tiếp hết đợt này đến đợt khác vỗ vào bờ- trái tim em đang yêu cũng thế, lúc thức cũng như lúc ngủ cứ cồn cào, da diết, không yên.
- Sóng khao khát tới bờ còn em khao khát có anh.
- Mở đầu bài thơ thì sóng cũng như em đều muốn từ bỏ cái chật chội, nhỏ hẹp để tìm đến một tình yêu bao la rộng lớn, cuối cùng là khát vọng muốn hóa thân vĩnh viễn thành tình yêu muôn thuở “Giữa biển lớn tình yêu, để ngàn năm còn vỗ”

→ Cái hay của bài thơ là đã tìm được một hình tượng tương đồng, khai thác được tất cả các khía cạnh để thể hiện một tâm hồn khát khao yêu đương, một tình yêu trọng sáng, giản dị nhưng cũng da diết đắm say.

SỰ UYÊN BÁC, TÀI HOA CỦA HOÀNG PHỦ NGỌCTƯỜNG

QUA BÀI BÚT KÍ “AI ĐÃ ĐẶT TÊN CHO DÒNG SÔNG?”

1. Nét đặc sắc trong phong cách nghệ thuật của HPNT.

- Thể loại bút kí
- Kết hợp nhuần nhuyễn giữa chất trí tuệ và trữ tình, giữa nghị luận sắc bén với tư duy tả đa chiều được tổng hợp từ vốn kiến thức sâu rộng về nhiều lĩnh vực lịch sử, địa lí, văn hoá Huế, lối viết hướng nội, súc tích, mê đắm và tài hoa tạo cho thể loại bút kí một phong cách riêng, đem đến những đóng góp mới cho nền văn xuôi Việt Nam hiện đại
- Sức liên tưởng kì diệu, ngôn ngữ phong phú, giàu hình ảnh, giàu chất thơ, sử dụng nhiều phép tu từ như: So sánh, nhân hoá, ẩn dụ, ...

2. Sự tài hoa uyên bác của HPNT khi tái hiện vẻ đẹp của sông Hương

1) Sông Hương nơi khởi nguồn:

- Là “bản trường ca của rừng già”.
 - Là “cô gái Digan phóng khoáng và man dại”.
 - Là “người mẹ phù sa của một vùng văn hóa xứ sở”.
 - “Rầm rộ giữa bóng cây đại ngàn, mãnh liệt qua những ghềnh thác, cuộn xoáy như cơn lốc vào những đáy vực bí ẩn”.
- > Sự tài hoa của ngòi bút HPNT: liên tưởng kì thú, ngôn từ gợi cảm, câu văn dài, chia làm nhiều vế liên tục gợi dậy dư vang của trường ca; thủ pháp điệp cấu trúc + động từ mạnh tạo âm hưởng mạnh mẽ của con sông giữa rừng già

2) Đến ngoại vi thành phố Huế:

- Sông Hương được ví “như người con gái đẹp nằm ngủ mơ màng” được “người tình mong đợi” đến đánh thức.
 - Vẻ đẹp trầm mặc như triết lí, như cổ thi
 - Nghệ thuật:
- > Thủy trình của sông Hương khi bắt đầu về xuôi tựa “một cuộc tìm kiếm có ý thức” người tình nhân đích thực của một người con gái đẹp trong câu chuyện tình yêu lãng mạn nhuộm màu cổ tích, gắn với những thành quách, lăng tẩm của vua chúa thuở trước.

3) Đến giữa thành phố Huế:

- Sông Hương gặp thành phố như đến với điểm hẹn tình yêu, nó như tìm được chính mình nên vui tươi và đặc biệt chậm rãi, êm dịu, mềm mại như một tiếng “vâng” không

nói ra của tình yêu.

- Nó có những đường nét tinh tế: “uốn một cánh cung rất nhẹ sang cồn Hén”.

- “Điệu chảy lặng tờ” của con sông khi ngang qua thành phố đẹp như “điệu slow tình cảm dành riêng cho Huế”.

- Phải rất hiểu sông Hương, tác giả mới cảm nhận thâm thúy vẻ đẹp con sông lúc đêm sâu. Đó là lúc mà âm nhạc cổ điển Huế được sinh thành. Khi đó, trong không khí chùng lại của dòng sông nước ấy, sông Hương đã trở thành một người tài nữ đánh đàn lúc đêm khuya.

4) Trước khi từ biệt Huế:

- Sông Hương giống như “người tình dịu dàng và chung thủy”.

- Con sông dịu dàng như “nàng Kiều trong đêm tình tự” trở lại tìm Kim Trọng để nói một lời thề trước lúc đi xa.

5. Dòng sông của lịch sử và thi ca:

- Trong lịch sử, sông Hương mang vẻ đẹp của một bản hùng ca ghi dấu bao chiến công oanh liệt của dân tộc.

- Trong đời thường, sông Hương mang vẻ đẹp giản dị của “một người con gái dịu dàng của đất nước”.

- Sông Hương còn là dòng sông thi ca, là nguồn cảm hứng bất tận cho các văn nghệ sĩ.

**** Ai đã đặt tên cho dòng sông?***

- Tên của dòng sông được lí giải bằng một huyền thoại mỹ lệ: đó là chuyện về cư dân hai bên bờ sông nấu nước của trăm loài hoa đổ xuống dòng sông cho làn nước thơm tho mãi mãi. Huyền thoại về tên dòng sông đã nói lên khát vọng của con người ở đây muốn đem cái đẹp và tiếng thơm để xây đắp văn hoá, lịch sử, địa lý quê hương mình.

---HẾT---